

Spuitvrije zones belemmeren bouw van tienduizenden woningen in zeker 40 gemeenten.

De bouw van tienduizenden woningen in Nederland loopt vertraging op door regels rond zogeheten spuitvrije zones. Gemeenten hanteren vaak een minimale afstand van 50 meter tussen nieuwe woningen en landbouwgrond, omdat bestrijdingsmiddelen een gevaar vormen voor de gezondheid van omwonenden.

Dat leidt tot vertragingen bij nieuwbouw, terwijl er in de praktijk lang niet altijd sprake is van gezondheidsrisico's. Gemeenten willen daarom nieuwe wetgeving.

'Overbodige regel bij veeboeren'

Stikstof en netcongestie zijn bekende obstakels bij het voornemen om elk jaar 100.000 nieuwe woningen te bouwen. De spuitvrije zone krijgt minder aandacht, maar leidt steeds vaker tot vertragingen, laten gemeenten en provincies weten aan Nieuwsuur. In Drenthe en Limburg heeft zelfs een derde van de geplande nieuwbouwprojecten hiermee te maken, berekende het Interprovinciaal Overleg.

De bufferzone waar geen bestrijdingsmiddel gebruikt mag worden, is verplicht bij onder meer nieuwe woningen, scholen en zorginstellingen. De regel is niet bij wet vastgelegd, maar vloeit voort uit eerdere rechtszaken.

Gemeenten moeten zelf invulling geven aan de regel. In de praktijk passen ze die vaak breed toe: ook op plekken waar geen bestrijdingsmiddelen worden gespoten, maar waar wel een vergunning op rust, geldt de afstand van 50 meter.

Volgens juristen is die vaste afstand niet altijd logisch. Ze wijzen erop dat op maar een klein deel van de landbouwgrond teelt met veel bestrijdingsmiddelen plaatsvindt.

De bufferzone-regel wordt soms door boeren ingezet om bezwaar te maken tegen woningbouw, ziet jurist Caren Schipperus, gespecialiseerd in projectontwikkeling. "Bij sierteelt- of fruitteeltbedrijven, die veel bestrijdingsmiddelen gebruiken, kan ik dat heel goed begrijpen. Maar ik kom in mijn praktijk ook veeboeren tegen met alleen grasland die niet willen dat woningbouw naast hun perceel plaatsvindt."

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft regelmatig contact met twintig gemeenten waar woningbouw wordt belemmerd door de spuitvrije zones. In totaal kampen meer dan veertig gemeenten ermee, schat de VNG.

Vooraf aan de randen van steden en dorpen ontstaan knelpunten. Gemeenten willen daar vaak graag een 'straatje erbij', maar door de bufferzone kan er niet zomaar worden gebouwd.

De boer kan z'n spuitvergunning inleveren of inperken, vaak tegen een vergoeding. Of de projectontwikkelaar moet z'n plannen aanpassen aan de bufferzone, wat veelal ten koste gaat van de hoeveelheid woningen. In sommige

gevallen bepaalt een gemeente dat een heg tussen de landbouwgrond en de nieuwbouw genoeg is om een kleinere bufferzone aan te houden.

Nieuwe richtlijnen? Gemeenten en projectontwikkelaars willen duidelijkheid van het Rijk. De VNG pleit voor een wet met daarin een rekenmethode voor de bufferzone, die onderscheid maakt tussen schadelijke en minder schadelijke landbouw.

Onderzoekers van Wageningen University & Research en het RIVM werken momenteel aan een studie naar de risico's en mogelijke richtlijnen. De resultaten worden volgens de VNG in juli verwacht. Volgens juristen kan het onderzoek uitwijzen dat de huidige richtlijn van 50 meter te weinig is bij plekken waar teelt met bestrijdingsmiddelen plaatsvindt.

Reactie LTO:

De landbouworganisatie gaat niet expliciet in op het vermeende misbruik door boeren van de 50-meter-regel. Wel laat de organisatie het volgende weten:

"LTO begrijpt de maatschappelijke zorgen over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en neemt die serieus. Spuitvrije zones in relatie tot bewoning maken daar onderdeel van uit. Boeren en tuinders zetten grote stappen in het terugdringen van het gewasbeschermingsmiddelengebruik en blijven daar ook de komende jaren op inzetten.

Vanwege de complexiteit van het onderwerp en de grote belangen die daarmee gemoeid gaan, wil het kabinet dit jaar komen tot een convenant gewasbeschermingsmiddelen met plantaardige sectoren, ketenpartijen, overheden en maatschappelijke organisaties. Wij gaan ons uiterste best doen om dit te laten slagen."